

374. Örby, Skepptuna sn.

Litteratur: B 27, L 520. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, F 1 5:1 n:r 43, Vita Theoderici, s. 468, Monumenta 3, bl. 99; P. Dijkman, Historiske Anmärkningar (1723), s. 44 f.; O. Celsius, SR 1, s. 174, 2, s. 73, 454; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 157.

Avbildning: Peringskiöld, teckning (F 1 5:1), träsnitt (i F 1 5:1, Monumenta 3 och B 27).

Peringskiöld avbildar runstenen liggande inmurad i en spis såsom håll på själva härden, med den runristade sidan vänd uppåt, »ad foci cujusdam suppedaneum jam adaptatus» (*Vita Theoderici*). Den betecknas också som »Örby Spijshäll i Skäfftuna Sochn». I *Ransakningarna* omtalas tvenne runstenar stående i Örby gärde (se ovan U 373). Om U 374 är den ena av dem, skulle den alltså ha blivit inmurad mellan år 1673, då Abraham Wingses relation är avfattad, och 1684, då Peringskiöld gjorde sin resa. Det är ju ingalunda säkert; den ena av de uppgivna »runstenarna» i Örby gärde kan givetvis ha varit en bautasten. Användningen som spishäll var i varje fall den mest fördärliga, som tänkas kan. Ristningen måste mycket snart ha blivit sönderbränd och förstörd. P. Dijkman omtalar den sålunda: »Vthi en bondestuga ligger en afslagen Runsten til spijsfot», men detta behöver icke betyda, att han själv har sett den. O. Celsius har ännu hört om den: »skal ligga i spisen i opgården. En bondedräng der i byn upfödd sade mig det hos Schoumans d. 3 jul. 1728.» Senare uppgifter finnas icke. Och Peringskiölds teckning är sålunda den enda källan för vår kännedom om inskriften.

Fig. 88. U 374. Örby, Skepptuna sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

Stenens höjd ung. 1,50 m., bredd ung. 0,88 m. Inskriften ung. 1,35 m. × 0,75 m. På vänstra sidan nedtill var ett stycke av runstenen avslaget, varigenom inskriftens början gått förlorad.

Inskriften har varit anbragt i kroppen på ett rundjur, vars huvud och stjärt nedtill äro sammanknutna med en utdragen nackflik. Mitt i ristningen har funnits ett enkelt kors, varav endast rester funnos kvar.

Inskrift (enligt B 27):

...litu · rita : stain þino · iftir · o - hu ... an hon fil o kriklontr kup hi - lbi sal ...

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

... letu retta stæin þenna æftir ... Hann fell a Grikkland[i]. Guð hi[a]lpi sal[u].

»...läto uppresas denna sten efter... Han föll i Grekland. Gud hjälpe [hans] själ...»

Till läsningen: 23—28 har säkerligen varit förstört eller svårläsligt. Möjligen kan antagas, att här har stått: **fapur sin.** 44 **r** är sannolikt felläsning för **i** :

Inskriften har **a**-, **n**-, **o**- och **t**-runor med ensidig bistav. Runan **o** brukas som tecken för nasalerat **a**: **þino**, **hon**, **o**, **kriklontr**. Inskriften härrör därför sannolikt från förra hälften av 1000-talet. **o kriklontr**, jfr U 112.